

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. GESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6
Vis-a-vis de Palatul Justiției

SUMAR:

Teoria contradictoriului legitim în materie de chestii de stat.—Inadmisibilitate de d-I D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Inalta Curte de casație, s. II: *Societ. de Navigație pe Dunăre și Marea Neagră cu M. Crisovolori, Soc. Asiguratorilor din Anvers și G. Nicolopol.*

Idem: *Direcția Generală a teatrelor cu Aurcl. Eliad.*

Curtea de apel din Craiova, s. I: *Ierodiamonul Eftimie Vasilescu cu Ministerul de Finanțe.*

Tribunalul județului Vlașca: *Elena și S. Marinovici cu N. M. Iuca, Duca D. Caravanidis, Elena și Gr. Georgescu.*

Tribunalul județului Iași, s. II: *Herman Șapira. opoziție corecțională. cu o Adnotație de d-I S. Scriban.*

Teoria contradictoriului legitim în materie de chestii de stat.—Inadmisibilitate.

În No. 73 a acestui ziar am examinat teoria așa zisă a mandatului restrins sau a reprezentățiunii imperfecte, în materie de lucru judecat, și am văzut că ea este inadmisibilă, cu toată autoritatea acelor care o susțin. Tot inadmisibilă este și teoria așa zisă a contradictoriului legitim (1) în materie de chestiuni de Stat.

Se susține, în adevăr, de unii autori (2) că, prin derogare de la dreptul comun, în materie de chestiuni de stat, un singur membru al familiei, acel care are interesul cel mai mare, reprezintă întreaga familie, așa că lucrul judecat față cu dînsul trebuie să fie considerat ca avînd puterea lucrului judecat față cu toți acei, cărora acțiunea ar putea să aparție. Aceasta este teoria așa zisă a *contradictoriului legitim*. Ea se întemeiază pe presunția unei specii de mandat, în baza căruia unui membru

(1) Expresiunea *contradictor legitim* (*justus contradictor*) este împrumutată de la un fragment a lui Calistrat (L. 3, Dig., *De collusione detegenda*, 40, 16).

(2) Vezi în acest sens: Toullier D., V, partea II, 217 urm. Bonnier, 889. Proudhon, *État des personnes*, II, p. 109-110 (ed. Valette, din 1848). Rodière, *Solidaritate et Indivisibilitate*, 401. Rauter, *Pr. civ.*, 147, p. 156 (ed. din 1834). Roberti, *Trattato delle azioni e delle eccezioni*, I, p. 150. Bianchi, *Corso di diritto civile*, I, 2, 2. No. 3. Borsari, *Comm. al Cod. civile*, III, 1328. Pescatore, *Filosofia e dottrine giuridiche*, I, 282. Gianturco, *Ist. di diritto civile (parte generale)*, 83. Coviello, *Dei giudicati di stato* (*Archiv. giurid.*, vol. 47, p. 149 urm.). Viti, *Ist. di diritto giurid.*, I, 139, etc. Cpr. C. Bordeaux și Paris, Sirey, 64, 2, 179. D. P. 1900, 2, 57.

ai familiei ar reprezenta pe toți ceilalți; pe o falsă interpretare a unor legi romane (3), și mai cu samă pe indivisibilitatea stărei civile a persoanelor (4).

Această teorie a fost, însă, foarte bine combătută de Merlin, care a dovedit cu prisosință că legile romane sus citate nu au sensul ce li se atribue (5).

Osebit de aceasta, art. 85 și 1201 din Codul civil dispun, în termeni expresi, că hotărârile judecătorești nu au putere de cât în privința acelor, cari au figurat în contestație, iar nu în privința altor persoane; și nici un text nu face excepție de la această regulă în materie de stare civilă.

Apoi, argumentul indivisibilității nu este concludent. În adevăr, de și starea civilă a persoanelor este indivisibilă, sau mai bine zis universală, după observația lui Larombière (V, art. 1351, No. 132), în acest sens că cine-va nu poate fi în același timp copil legitim și natural, copilul mai multor mame sau mai multor tați, etc.; totuși nimic nu împedecă pe o persoană de a fi tratată față de unii ca avînd cutare stare determinată, iar față de alții, o stare deosebită (6).

(3) Cpr. L. 25, Dig., *De statu hominum*, 1, 5;—L. 1, § 16; L. 2 și 3, Dig., *De agnoscendis et alendis liberis*, 25, 3;—L. 9, 30 și 39, § 1, Dig., *De liberali causa*, 40, 12;—L. 2 și 4, Cod., *Quibus res iudicata non nocet*, 7, 56;—L. 30 și 45, Cod., *De liberali causa*, 7, 16, etc.

(4) «On est citoyen tout à fait, dice Rodière (*Solidaritate et Indivisibilitate*, § 401), ou on ne l'est pas. On n'est point époux, père, fils, etc. pour une moitié, pour un tiers, pour un quart. On l'est ou on ne l'est pas, sans division ni fraction possible».

(5) Vezi și R. Bufnoir, *Autor. de la chose jugée* (thesă p. doctorat, 1893), p. 78 urm. Pand. fr., *Chose jugée*, 1316. Lacombe, *Autorité de la chose jugée*, 235, p. 236, 237. Allard, *Étude sur la chose jugée*, p. 139 urm. Ricci, *Delle prove*, 368. Tuozi, *L'autorità della cosa giudicata* (Torino, 1900), 201, etc.

(6) Lucrul e așa de adevărat în cât Bonnier (889, *in fine*), singurul autor modern, care mai susține teoria ruginită a contradictoriului legitim, căci atât Duranton cât și Proudhon au revenit asupra primei lor opinii, respinge argumentul indivisibilității, admitînd că se poate foarte bine întâmpla ca cine-va să fie copilul legitim a unei femei, fără a fi în mod legal fiul bărbatului său, și *vice-versa*.

Această pretinsă indivisibilitate nu conduce la ideea neapărată a existenței unui contradictor legitim, care să reprezinte interesele tuturor în chestiile de stat, atunci când legea n'a statornicit nici unul în această privință. Aceasta este atât de adevărat, în cât autorii, cari au născocit asemenea teorie, nu se înțeleg asupra persoanei care este și trebuie să fie acel pretins contradictor legitim.

Se poate, ce e dreptul, ca să resulte oare-care inconveniente din facultatea ce au cei de al treilea de a pune din nou în discuție starea civilă a unei persoane (7), după ce ea a mai fost odată judecată; însă doctrina opusă, care conferă unei hotăriri autoritatea lucrului judecat, față de persoanele ce n'au luat parte în proces, aduce inconveniente mult mai grave. Cu adevărat, ea nu face să dispară inconvenientul, care ar resulta din posibilitatea unor hotăriri contradictorii, date asupra stărei civile a aceluiaș individ, de vreme-ce, chiar în această teorie, poate să existe mai mulți contradictori legitimi; în care caz, hotărîrea dată față de unul n'ar putea fi opusă celui-l'alt.

Prin urmare, părțile interesate la soluțiunea unei chestiuni de stat, precum ar fi: acțiunea în contestare a legitimității (art. 289, 291); acțiunea în reclamație de stat, introdusă de acei, cari s'ar pretinde a fi membrii unei familii determinate, din cauza filiațiunei lor (art. 292—303), etc. (8), sunt investite de un drept individual, și hotărîrea dobândită în această privință nu poate să și producă efecte de cât în privința acelora, cari s'au judecat, sau a moștenitorilor lor universalii oii cu titlu universal (9).

(7) Autorii observă, însă, cu drept cuvînt, că aceasta a-rare-ori se va întâmpla în practică; căci prima hotărîre, ce s'a dat asupra stărei civile a unei persoane, de și nu este opusabilă tuturor, va forma un fel de jurisprudență, care cu greu se va putea răsturna, și care, cele de mai multe ori, va opri pe părțile interesate de a exercita o a doua acțiune avînd acelaș obiect. Cpr. Planiol, I, 479. Demolombe, V, 321, p. 340.

(8) Aceleași reguli sunt aplicabile în materie de filiațiune naturală. Cpr. Bufnoir, *op. cit.*, p. 103 urm.

(9) Veđi în acest sens: Thiry, I, 441. Arntz, I, 542, 571. T. Huc, III, 60, și VIII, 316. Valette sur Proudhon, II, *observ.* p. 112 urm. Demolombe, V, 307 urm. Laurent, III, 458, 488 urm.; IX, 391, și XX, 91. Beudant, II, 643. Planiol, I, 479 (ed. a 2-a). Aubry et Rau, VI, § 544 bis, p. 24, text și nota 27, și § 545 bis, p. 63, 64, text și nota 52. Richefort, *État des familles*, I, p. 130. Bufnoir, *op. cit.*, p. 75 urm. Baudry et Chéneaux, *Des personnes*, III, 603 urm. (ed. din 1902). Griolet, *Autor. de la chose jugée*, p. 141 urm. Merlin, *Répert. V^o Quest. d'état*, § 3, art. 1, No 2 urm. și art. 2, No. 2. Pand. fr., *Chose jugée*, 1305, 1317. *Répert. Sirey, eod. V^o*, 713 urm. *Répert. Dalloz, Supplém., eod. V^o*, 130. Larombière, V, art. 1351, No. 131 urm. Proudhon, care revine asupra primei sale opiniuni, *Usufruit*, III, 1357, 1358. Duranton, care, de asemenea, revine asupra primei sale opiniuni (XIII, 527). Allard, *op. cit.*, p. 315—328. Lacombe, *op. cit.*, I, 196, p. 191 și 226 urm. p. 225 urm. P. Tuozzi *op. cit.*, 212. Pacifici Mazzoni, *Istituz. di diritto civ.*, II, 271. Ricci, *Corso*

Acestea sunt adevăratele principii, cel puțin în privința hotărîrilor declarative de drepturi, și ele au fost consacrate prin art. 307 din Ante-proiectul de revisuire a lui Laurent, care dispune că: «decisiunile relative la starea civilă sunt supuse regulilor generale ce cărmuesc efectele lucrului judecat» (10). Cu-toate-acestea, Codul portughez din 1867, și cel spaniol din 1889, admit soluția contrară.

«Lucrul judecat asupra unei chestiuni de capacitate, de filiațiune sau de căsătorie, contradictor cu partea legalmente interesată, țice art. 2502 § ultim din Codul portughez, va face dovadă în privința tuturor».

Cât pentru Codul spaniol, el are următoarea dispoziție: «In chestiunile relative la starea civilă și la validitatea sa nultitatea dispozițiilor testamentare, presunția care resultă din lucrul judecat este opusabilă terțiilor, chiar dacă ei n'au luat parte la desbateri» (art. 1252, § 2).

Tot cam în asemenea termenii se exprimă și Codul olandez: „Hotărîrile relative la starea persoanelor, pronunțate contra celui care legalmente avea calitatea de a contesta cererea, sunt opusabile terțiilor“, țice art. 1957 din acest Cod (11).

Poate că soluția admisă de aceste legislațiuni să fie preferabilă, din punctul de vedere legislativ, acelei admisă de Laurent în Ante-proiectul de re-

teorico pratico di diritto civile, I, 188. Veđi de acelaș autor *Delle prove*, 368, și decisiile italiene citate de dînsul. Mattiolo, *Trattato di diritto giudiziario civile*, V, 61 urm., etc. Achille Gatti, *Dell'autorità del giudicato civile nel diritto moderno italiano* (1902), 110, p. 179 urm. Veđi și t. I partea II a acestor Coment. p. 277. Cpr. și C. Bordeaux, D. P. 87. 5. 434, V^o *Tierce opposition*. «Considerând, țice această decizie, că se obiectează ca starea civilă a persoanelor este indivisibilă: că, după această doctrină, lucrul judecat în privința stărei civile a persoanelor, în loc de a fi un adevăr relativ, ar fi un adevăr absolut și universal; că această doctrină este, însă, contrară atît spiritului general al legislației noastre cît și regulile de ordine publică și de interes general edictate de art. 1351 (al nostru 1201); că, de și starea unei persoane este abstract vorbind indivisibilă, totuși lucrul e cu totul alt-fel când ea este considerată în raport cu efectele hotărîrei care declară această stare, etc». De și aceste considerente sunt foarte juridice, totuși aplicațiunea pe care Curtea o face la interdicție nu este exactă, fiind că hotărîrea de interdicție se bucură de o autoritate absolută. Cpr. Bufnoir, *op. cit.*, p. 50, nota 1.

(10) După proiectul Codului german (art. 192), autoritatea lucrului judecat era în mod general limitată la părți și reprezentanții lor, cu oare-care excepții în privința căsătoriei și a filiațiunei (art. 1256, 1269, 1271, 1477, 1632 din proiect). Aceste dispoziții au fost, însă, eliminate din Codul definitiv, ca făcînd parte din procedura civilă. Veđi, însă, art. 1344 C. civ.

(11) «*Vonnissen betrekkelijk den staat van personen, gewezen tegen den genen die wettiglijk bevoegt was om den eisch tegen te spreken, zijwan kracht tegen elk en een iegelijk*» — Cu-toate-acestea, art. 72 din acelaș Cod prevede ca hotărîrea de rectificare a actelor stărei civile nu produce autoritatea lucrului judecat, de cât între părțile care au provocat-o, sau care au fost puse în cauză. Conform; art. 85 C. civ. rom. (100 C. fr.), 402 C. italian, etc.

visuire; însă, față cu termenii art. 85 și mai cu samă ai art. 1201, ea nu poate fi susținută cu succes în starea legislațiunii noastre.

D. Alexandresco

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI IUSTITIE, Secția II

Audiența de la 9 Maiu 1901

Președenția D-lui CH. PHEREKYDE, Consilier

Societ. de Navigație pe Dunăre și Marea Neagră cu M. Chrisoveloni, Societ. Asiguratorilor din Anvers și G. Nicolopol

Navigațiune.—Vase plutitoare.—Abordagiū —Stabilirea culpei.—Aprecieri suverană a judecătorilor fondului.—Abordagiū fluvial.—Abordagiū maritim.—Dacă aceleași articole de lege sunt aplicabile.—(Art. 673 și 674 Codul comercial; art. 998 și 1003 din Codul civil).

Asigurare.—Subrogarea asiguratorului ce a plătit despăgubirile.—Suspendarea acestei subrogări.—Societate de asigurare străină.—Asigurări făcute în România.—Condițiuni impuse de Codul comercial.—Dacă societatea străină beneficiază de subrogarea legală.—(Art. 237, 244, 245, 250 și 462 din Codul comercial)

1. In cas de lovire (abordare) a două vase cercetarea faptelor și împrejurărilor în cari s'a produs ciocnirea, pentru a se stabili a cui este culpa, este o constatare de fapt de atributul suveran al judecătorilor fondului.

2. Articolele 673 și 674 din Codul comercial, relative la ciocnirea (abordarea) vaselor plutitoare și a despăgubirilor datorite pentru daunele suferite, sunt aplicarea și consacrarea regulii de drept comun cuprinsă în art. 998 și 1003 din Codul civil, și se aplică atât la abordagiul maritim cât și la cel fluvial.

3. Subrogarea legală a asiguratorului care a plătit despăgubirea pentru stricăciunea sa și pierderea lucrurilor asigurate, poate fi suspendată prin înțelegerea părților.

4. Societățile de asigurare străine nu sunt ținute a se conforma prescripțiunilor Codului comercial când ele intră numai în mod accidental în relații cu locuitorii din țară, acle prescripții tutelare fiind impuse de legiuitor pentru a garanta pe asigurați în cazul când ar avea să reclame despăgubiri.

De altmătrelea Codul comercial nu oprește pe locuitorii români de a face asigurări la o societate străină și dacă societatea străină a plătit despăgubirile nu i se poate refusa exercițiul acțiunii în virtutea subrogării legale prevăzută de art. 462 Cod comercial.

Decisiunea 127/901.—Respinse recursurile făcute de Societatea de Navigație pe Dunăre și Marea Neagră și cel făcut de M. Z. Chrisoveloni contra decisiunii Curței de apel Galați, secția I, No. 50/99.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l președinte N. Mandrea;

Pe d-l avocat Gamulea din partea societ. de Navigație în desvoltarea motivelor de recurs;

Pe d-nii avocați I. Boambă și Vasile Lascăr din partea d-lui Chrisoveloni de asemenea recurent; și

Pe d-nii avocați M. Cornea și Alexiu din partea intimatelor societatea din Anvers, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Greșită aplicare a art. 998 și 1003 din C. civ.;—Violară art. 673 comb. cu art. 900 din Cod. com. și exces de putere, de oare-ce Curtea constată în fapt că

abordagiul a provenit din cauză că remorcherul «Sofia» proprietatea d-lor Frați Chrisoveloni, nu s'a conformat regulilor de navigațiune fluvială ca să fie dreapta sa, n'a avisat intrarea în curbă prin semnalele reglementare, n'a răspuns semnalelor date de vaporul «Rusy» și nici cel puțin n'a semnalat intrarea sa în apele acestui vapor, cu toate acestea în loc de a ne apăra de plata orî carei despăgubiri conf. art. 673 comb. cu art. 900 C. com., ne condamnă la despăgubiri în mod solidar cu d-l Crisoveloni, sub cuvânt că aceste texte de lege nu se aplică în materie de abordagiū fluvial și ne alică art. 998 și 1003 din Cod. civil».

Având în vedere că prin decisia supusă recursului se constată că abordagiul întâmplat la 15 Octombrie 1893, pe Dunăre între remorcherul «Sofia» al recurentului M. Chrisoveloni, și între vaporul «Rusy» al companiei ruse de navigație, lovindu-se șlepul Arsenis remorcat s'a scufundat și s'a perdut produsele ce el conținea;

Având în vedere că în urma acțiunilor intentate, Curtea înlătură forța majoră și cazul fortuit, și declară că abordagiul s'a săvârșit prin culpa comună a vaporului și a remorcherului;

Considerând că Curtea cercetează împrejurările în urma cărora s'a săvârșit abordagiul, ea declară că culpa este a amândoror vase, că acele constatări ne contrazise se sustrag censurei Curții de casație, și de aceea fiind constant că s'a cauzat pagubă prin culpa comună, este a se ști după care dispoziție de lege, este a declara responsabilitatea pentru daune;

Considerând că în această privință, Curtea susține că fiind vorba de abordagiū fluvial n'ar avea a se aplica art. 673 și 674 Cod. de comerț, care s'ar aplica la abordagiū maritim, ci regulile dreptului comun art. 998 C. civil și obligă în mod solidar pe proprietarii vaselor, pe recurenți la daune; că art. 673 și 674 Cod. de com. este o explicare și consacrare a regulii de drept comun cuprinsă în art. 998 și 1003 Cod civ. nu e deosebite, însă dacă se aplică art. 673 și 674 sau art. 998 și 1003 C. civ. și este fără scop a mai insista asupra aserțiunii Curții, că art. 673 și 674 nu s'ar aplica de cât la abordagiū maritim, ceea-ce nici legea nu declară;

Că în acest sens, motivul are a fi respins;

Asupra motivului II de casare:

II. «Greșită interpretare și violare a art. 462 Cod com. și 1206 Cod civ. Societatea din Anvers despăgubind pe Nicolopol de pierderea bunurilor asigurate, era subrogată în drepturile ce din cauza daunei născuseră pentru asiguratul Nicolopol. Ast-fel fiind Nicolopol nu mai putea nici începe nici continua instanța pentru că i se opunea principiul că unde nu este interes nu este acțiune.

«În tot cazul nu mai putea să mai lucreze în numele său personal din momentul ce această calitate o perduse și trebuia să lucreze ca mandatar, dovedind, existența acestui mandant. Această dovadă nu a făcut-o pentru că dauna nu rezultă nici din acte nici din interpretări, faptele ne fiind conexe și ca atare interogatorul putându-se scinda».

Având în vedere că Nicolopol al cărui grâu s'a perdut prin scufundarea șlepulii, fiind despăgubit de Societatea de asigurare din Anvers, a intentat acțiune pentru despăgubiri și a stat în judecată pentru societatea din Anvers; că în această privință Curtea declară că societatea de navigație rusă, referindu-se la Nicolopol, aceasta a mărturisit că a fost despăgubit având a continua procesul în comptul asiguratorilor;

Că Curtea susține că această mărturisire este indivisibilă; că însă dacă am admite contrariul, convenia celor afirmate s'ar dovedi și prin actele și registrele prezentate de densus;

Considerând că având a se dovedi că Nicolopol a fost despăgubit și că subrogarea legală a asiguratorilor a societății din Anvers, conf. art. 462 C. com. s'a suspendat ca să poată Nicolopol continua procesul pentru asigu-

rători sunt relații deosebite și mărturisirea asupra lor este divisibilă; că ori-cum chiar dacă n'am putea zice că ambele relații dacă nu pot fi dovedite prin mărturisirea în sine divisibilă, suspendarea subrogației legale, afară de aceasta dacă trebuia să fie dovedită în deosebire Curtea constată că din acte și din registre rezultă do- vada;

Considerând că de altminterlea subrogarea legală conf. art. 462 Cod de com. poate fi suspendată prin înțele- gerea părților;

Că ast-fel și motivul al II-lea e neîntemeiat;

Asupra motivului III de casare:

III. «Exces de putere și eroare gravă de fapt, de oare-ce actele și registrele prezentate de Nicolopol nu numai că nu dovedesc convențiunea ce se pretinde că a in- tervenit între dânsul și Societatea din Anvers se con- ține procesul de daune, ci din potrivă în mod ex- pres arată că Nicolopol și-a primit sumele ce și se cuvenea și a subrogat pe Societatea din Anvers în drepturile sale, prin urmare că Societatea din Anvers trebuia să înceapă și să continue procesul».

Considerând că acest motiv fiind nedovedit, are a fi respins.

Asupra motivului IV de casare

IV. «Gresită interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 237, 244, 245 și 250 C. com. Legea interzicând Socie- tăților streine stabilirea de sucursale în România, de cât în condițiunile prevăzute, prin sus citatele articole, a înțeles neapărat a interzice ori-ce operațiuni comer- ciale ale acestor Societăți fără îndeplinirea acestor condițiuni. Societățile streine ne putând face contracte de asigurare în România, nu pot avea nici exercițiul acțiunii derivând din aceste contracte».

Considerând că Societatea de asigurare streină nu este ținută a se conforma prescripțiilor enunțate de recurent în motivul IV când ea intră accidental în relații, asupra cărora justiția română este chemată a se pronunța; că acele prescripții tutelare sunt pentru a garanta pe asigurați în cazul când ar fi a reclama despăgubire;

Că Codul comercial nu oprește pe locuitorii Români să nu poată să facă asigurări la o Societate streină și dacă s'a făcut asigurare și dacă Societatea streină a despăgubit nu și se poate refusa Societății streine ex- exercițiul acțiunii în virtutea subrogației legale a art. 462 Cod. comercial;

Că de aceia și motivul al IV-lea e neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge ambele re- cursuri, etc.

Audiența de la 26 Iunie 1902

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

D-ția G-lă a teatrelor cu Aurel Eliad

Casație—Direcțiunea generală a teatrelor.—Timbru.— Recurs făcut de direcțiunea teatrelor fără plata de taxe de timbru.—Neadmisibilitate.—(Art. 25 și 42 din legea timbrului).

Direcțiunea generală a teatrelor, de și este pusă sub auspiciile directe și controlul statului, însă formează o personalitate deosebită de a statului, și ca atare nu este scutită de taxele de timbru întru cât legea timbrului nu prevede această scutire, și legile fiscale fiind de strictă interpretare, scutirile prevă- zute de legea timbrului nu se pot întinde la alte cazuri de cât la acelea anume arătate în lege.

Ast-fel, este neadmisibil recursul făcut de direc- ționea generală a teatrelor fără plata taxelor de timbru.

Decisiunea 277/902.—Declarat inadmisibil recursul făcut de Direcția g-lă a teatrelor contra

decisiunii Curții de apel din București, s. II, No. 19/902, în proces cu Aurel Eliad.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l I. Prodan, consilier;

Pe d-l avocat Karacas din partea intimatului Aurel Eliad în desvoltarea incidentului de neadmisibilitatea recursului; și

Pe d-l avocat Roseti din partea D-ției g-le a tea- trelor în combateri.

Deliberând,

Asupra incidentului ridicat de partea pârâtă relativ la cesțiunea de a se ști dacă recursul Direcțiunei tea- trelor avea să nu a fi făcut pe timbru;

Considerând că după dispozițiunile art. 25 și 42 din legea timbrului sunt supuse la o taxă fixă de 25 lei, și la o taxă specială de 200 lei toate cererile de recurs în casațiile ce se fac în contra decisiunilor pronunțate de Curțile de apel; iar prin art. 41 din aceeași lege prevăzându-se anume actele și persoanele scutite de timbru, între acele scutiri nu se prevede și Direcțiunea teatrelor;

Considerând că legile fiscale, precum e în specie legea timbrului, fiind de strictă interpretare ele nu se pot întinde prin analogie la alte cazuri de cât cele anume arătate de lege;

Considerând că dacă prin legea de organizare și ad- ministrare a teatrelor această instituție este pusă sub auspiciile directe și controlul Statului, din aceasta nu se poate deduce că această instituție face parte din Stat și ca atare are a fi scutită de taxele de timbru întru cât chiar dacă Statul sub a cărui auspiciu se află teatrul exercită o supraveghere asupra lui, aceasta nu implică că administrația teatrului este a Statului propriu zis, căci teatrul are o personalitate deosebită, de a Statului, cu o administrație deosebită având ve- nituri și cheltueli, și Statul nu răspunde de cât în limitele sumei ce acordă ca subvenție;

Considerând că dacă se zice că actuala organizație a teatrului există în virtutea unei legi, că prin acea lege se indică Directorul și membrii comitetului se numesc prin decret Regal și se prescrie și salariul Directorului, toate acestea nu dau teatrului caracterul de institu- țione a Statului, tot atât de puțin precum nici Aca- demia, nici persoane morale ca Eforia spitalelor, nici comunele nu sunt instituțiuni cari să se confunde cu Statul;

Că prin urmare incidentul fiind întemeiat, are a fi admis.

Pentru aceste motive, Curtea, admite incidentul și declară inadmisibil recursul.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, SECȚIA I

Audiența de la 13 Septembrie 1902

Președenția D-lui L. LEONȚEANU, Prim-Președinte
Ierodiaconul Fftimie Vasilescu cu Ministerul de Finanțe
Decisia civilă No. 107 (*)

Pensii.—Preoți.—Diaconi.—Retribuție de la Stat.—Rețineri pentru pensie.—Etatea la care puteau exercita dreptul la pensie.—Parohi, diaconi și preoți supra- numerari.—Vârsta la care puteau lua pensie.—(Art. 1 și 3 din legea pensiilor de la 10 Maiu 1890; art. 30 din legea clerului mirean din 1893).

Sub imperiul legii pensiilor din 10 Maiu 1890 preoții și diaconii cari au primit o retribuțiune lunară de la Stat și li s'au făcut rețineri în pro-

(*) A se vedea *Curierul Judiciar* din 1902, No. 30, p. 252-254 unde sunt publicate decisiile Curței de casație și Curței apel București, III.
(N. R.)

fitul casei pensiunilor, au dreptul la o pensune în raport cu anii serviți, pensune însă ce se dobândește la etatea de 54 ani.

Numai parochii, diaconii și preoții supra-numerari nu și puteau, în baza legii asupra clerului mirean din 1893, valoarea drepturilor lor la pensune de cât la vârsta de 70 de ani.

S'a ascultat d-l avocat Eliad-Românul din partea apelantului Ierodiaconul Eftimie Vasilescu în dezvoltarea motivelor de apel și d-l avocat Măldărescu din partea intimatului Ministerul de Finanțe, în combateri.

Curtea,

Având în vedere că prin decizia Inaltei Curți de cașă și justiție, secția II No. 69 din anul corent 1902, casându-se decizia dată în cauză de Curtea de apel, secția III din București No. 164 din anul 1901 și trimes în judecata acestei Curți din Craiova, apelul făcut în termen de Ierodiaconul Eftimie Vasilescu prin procurator d-l avocat Ion N. Eliad-Român domiciliat în București, str. Fetitelor 7, contra deciziunii cu No. 227 din 10 Aprilie 1901 a comisiei pentru constatarea și regularea drepturilor la pensie;

Văzând deciziunea apelată;

Ascultând pe avocații ambelor părți în susțineri;

Având în vedere că prin petiția adresată Ministerului de finanțe la 26 Februarie 1901 când era în vigoare legea pensiunilor funcționarilor civili și eclesiastici din 10 Maiu 1890 apelantul a cerut regularea drepturilor sale la pensie pe zina de 1 Aprilie 1901 alăturând certificatul Inaltei Curți de compturi No. 1056 de la 16 Februarie 1901 constător că a servit Statului 18 ani și 5 luni ca diacon la Mitropolia din București și la Episcopia din Buzău, făcându-i-se în tot timpul rețineri din leafă pentru pensie și că în cei din urmă 5 ani a fost retribuit cu 130 lei pe lună, mai alăturând și certificatul Ministerului Cultelor No. 10191 din 27 Februarie 1901 dovedește că pe zina de 1 Februarie 1900 și-a dat dimisia care i-a fost primită, cum și copia legalizată după jurnalul trib. Ilfov, secția II No. 5038 de la 22 Maiu 1900 prin care apelantul a constatat cu martori că este născut în anul 1845 și că prin urmare la data cererii avea etatea de 54 ani;

Având în vedere că comisiunea pentru constatarea și regularea drepturilor la pensie, a respins cererea apelantului pe motiv că după dispoziția art. 30 din legea clerului mirean, preoții nu și pot valoarea drepturile la pensie de cât la vârsta de 70 ani;

Considerând că în principiu Preoții și Diaconii fiind considerați ca funcționari eclesiastici urmează a se bucura de dispozițiunile legii pensiunilor de la 10 Maiu 1890 care prin art. 1 dispune ca toți funcționarii Statului civili și eclesiastici ce primesc o retribuțiune lunară și li s'au făcut rețineri în profitul casei pensiunilor au dreptul la o pensune în raport cu anii serviți, pensune care după art. 3 din zisa lege se dobândește la o etate de 54 ani;

Considerând că singura excepțiune la acest principiu este numai aceea prevăzută de art. 30 din legea clerului mirean din anul 1893, care dispune că legea pensiilor se va aplica și parohilor, diaconilor și preoților supra numerari cu deosebire că anii serviți nu se vor număra de cât de la data punerii în aplicare a acestei legi, și că nu și vor putea valoarea drepturile lor la pensune de cât la vârsta de 70 ani;

Considerând că în speță nu se stabilește cu nimic că apelantul ar fi fost dintre diaconii supra numerari sus arătați și prin urmare densus nu intră în excepțiunea prevăzută la art. 30 din legea clerului mirean;

Considerând că așa fiind apelantul de și este monach dar într-un cât certificatul Curții de compturi dovedește că a servit Statului ca diacon la Mitropolia din Bucu-

rești și la Episcopia din Buzău, timp de 18 ani și 5 luni, cu retribuțiunea lunară din care i s'a făcut rețineri pentru casa pensiilor, densus nu poate fi considerat de cât ca funcționar eclesiastic, și ca atare densus intră în regula generală a legii pensiunilor funcționarilor civili și eclesiastici din 10 Maiu 1890 și având constatată etatea de 54 ani este în drept a cere regularea drepturilor sale la pensie, care fără cuvânt i s'a respins de comisiune prin deciziunea apelată și deci urmează a i se recunoaște acest drept ordonându-se înscrierea sa între pensionarii Statului cu începere de la 1 Aprilie 1901 de când dreptul său luase naștere prin demisiunea din funcțiunea de diacon și cererea ce a făcut comisiunii;

Considerând că în ce privește cuantumul pensiei art. 1 alin. b din legea pensiunilor din 1890 prevede un serviciu de 15 ani împliniți 40% din retribuțiunea de mijloc ce primește în cei din urmă 3 ani de serviciu;

Considerând că apelantul având constatat în serviciul de cinci-spre-zece ani împliniți și retribuțiunea de mijloc ce a primit în cei din urmă 3 ani fiind de 130 lei pe lună, pensunea de 40%, ce i se cuvine, este cincizeci și doi lei lunar și deci cu această sumă urmează să fie înscris printre pensionarii Statului;

Considerând că apelantul a cerut și cheltueli de judecată și fiind că densus a făcut cheltueli cu plata de onorarii la avocat Curtea în aprecierea sa fixează aceste cheltueli la 100 lei și urmează a obliga pe Ministerul de Finanțe, partea intimată, ca să plătească apelantului această sumă de bani plus taxele de executare.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Prim-președinte L. Leonțeanu, Curtea, admite apelul, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI VLAȘCA

Audiența de la 28 Septembrie 1902

Președenția D-lui N. ALGIU, Președinte

Elena Marinovici și Simion Marinovici cu N. M. Iuca, Duca D Carvanidis, Elena Georgescu și Grigore Georgescu

Sentința civilă No. 351

Dotă.—Autorisare d'a înstrăina imobilul dotal.—Care este tribunalul în drept a da această autorisare.—(Art. 1249, 1250 și 1251 Cod civil; art. 59, 495 și 694 Pr. civilă).

Dotă.—Clausă de alienare a imobilului dotal.—Dacă această clausă conține și pe aceea de a ipoteca.—Dacă imobilul dotal se poate înstrăina sau ipoteca și pentru căutarea sănătății soților.—Dacă creditorul poate fi răspundător pentru că soții au împrumutat prea mult și și au cheltuit banii împrumutați pentru alt-ceva de cât pentru căutarea sănătății.—(Art. 185, 187, 188 și 1253 din Codul civil).

1. Autorisarea d'a înstrăina un imobil dotal se dă de tribunalul situațiunii imobilului iar nu de acela al domiciliului soților.

2. Clausa pusă într-un act dotal cum că soții pot vinde imobilul dotal, conține în sine și pe aceea a ipotecării, într-un cât acel ce e liber să facă mai mult poate face și mai puțin, și admis este că ipoteca, de și poate mai periculoasă de cât cenzarea, este totuși mai puțin de cât cenzarea, căci nu în tot-d'a-una și în mod necesar ceea-ce se ipotecează se și vinde. Prin urmare clausa pusă în actul dotal că soții pot vinde imobilele dotale le dă dreptul de a le și ipoteca.

3. Dispozițiunile art. 1253 din Codul civil, în care se arată casurile în care imobilul dotal se poate înstrăina, nu sunt de o strictă interpretare, ast-fel că dacă legea permite înstrăinarea, și prin urmare ipotecarea, pentru a se procura alimente familiei în cazurile prevăzute de lege, se înțelege că înstrăinarea sau ipotecarea poate

avea loc și pentru căutarea sănătății soților în cas de boală.

4. *Creditorii ipotecari, — fie chiar atunci când e vorba de imobile dotale, — nu sunt dator să cerceteze pe debitorul lor ce are de făcut cu banii împrumutați și dacă i-a întrebuințat în scopul pentru care a fost autorizat a face împrumutul.*

Ast-fel, când soții au fost autorizați a se împrumuta pentru căutarea sănătății ipotecând imobilul dotal, creditorul, care a versat banii în mâna soților autorizați numai ei să încaseze acești bani, nu poate fi făcut răspunzător dacă suma împrumutată a fost prea mare și dacă soții au întrebuințat suma împrumutată la altceva de cât la căutarea sănătății.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de soții Elena și Simion Marinovici contra d-lor N. M. Luca, Duca D. Carvanidis, Elena și Grigore Georgescu și prin care numiții reclamanți cer anularea ordonanței de adjudecare cu No. 286 din 23 Octombrie 1901 a acestui tribunal precum și a următoarelor acte de ipotecă intervenite între dânsii și părții și anume: actul de ipotecă No. 63/94 cu d. Carvanidis, No. 4/99 cu M. Constantinescu, reprezentat astăzi prin d-na Elena G. Georgescu și No. 77/96 cu N. M. Luca;

Având în vedere că soții Marinovici în susținerea acțiunii lor invoacă drept motive:

Că reu tribunalul de Vlasca a autorizat pe reclamanți ca să și ipoteceze imobilele lor, pentru că numai tribunalul Ilfov putea să încuviințeze acest lucru, de oare-ce domiciliul soților Marinovici se găsea în circumscripțiunea numitului tribunal;

Că prin actul dotal intervenit între Elena Marinovici și soțul său, nu era admis de cât un singur fel de înstrăinare, — vânzarea — totuși, tribunalul, a încuviințat ipotecarea ziselor imobile, depășind prin aceasta clauza expresă și cu totul restrictivă a actului dotal;

Că reu tribunalul a admis să se facă împrumutul ipotecar pentru o sumă atât de mare, de oare-ce cauza pentru care se cerea — căutarea sănătății — nu necesita o atât de importantă sumă și apoi această cauză nu e prevădută de art. 1253 Cod civil;

Că banii luați n'au fost utilizați în conformitate cu autorizațiunea dată de tribunal;

Având în vedere că față cu D. Carvanidis se invoacă autoritatea lucrului judecat, pe baza sentinței acestui tribunal No. 151 din 28 Martie 1900;

Având în vedere că această sentință a avut loc asupra aceluiași obiect și între aceleași părți, acțiunea reclamanților cată a fi respinsă cu privire la d. Carvanidis, întru cât acesta are în favoarea sa autoritatea lucrului judecat.

În ceea-ce privește pe cei-Părți părți :

Având în vedere că în susținerea primului motiv, reclamanții se referă la texte de legi și jurisprudențe cari nu sunt aplicabile, întru cât noi nu avem art. 997 C. pr. fr., Codul nostru nu prevede la sediul cărui tribunal trebuie să se ceară autorizarea d'a aliena un imobil dotal, pentru că art. 1249, 1250 și 1251 Cod. civ. referitoare la această materie, nu determină dacă e competent de a da ast-fel de autorizări tribunalul domiciliului soților sau acel al situațiunii imobilelor;

Considerând, că față cu tăcerea legii, judecătorul e ținut să aibă recurs la interpretare, căutând a face să reiasă spiritul ei din or-ice alte texte, că urmând această metodă și referindu-ne la câte-va articole (495 și 694 C. pr. c.), vedem că în tot-d'a-una suntem trimiși la tribunalul situațiunii imobilului;

Considerând că această idee făcându-se și mai evidentă cu art. 59 din același Cod, de oare ce legiuitorul român a înțeles că or-ice cerere să se facă numai la tribunalul județului unde se află situat imobilul cată a respinge și acest motiv.

Având în vedere că actul dotal, atașat la dosar, conține clauza că soții pot vinde; că această clauză conține în sine și pe aceea a ipotecării, întru cât aceea ce e liber să facă mai mult, a fortiori, poate face și mai puțin, căci toată lumea e de acord a recunoaște că ipoteca de și poate mai periculoasă de cât vânzarea, este totuși mai puțin de cât vânzarea; de oare-ce nu în tot-d'a-una și în mod necesar ceea-ce se hipotecează se și vinde, deci și din acest punct de vedere acțiunea trebuie respinsă.

Având în vedere în ceea-ce privește al treilea motiv, că dispozițiunile art. 1253 nu sunt de o strictă interpretare în sensul că dacă legea admite ipotecarea în cazul de lipsă de alimente conform art. 185, 187 și 188 Cod civil, cu atât mai mult trebuie s'o interpretăm în sens afirmativ, atunci când e vorba de lipsa de alimente pentru soți (Fuzier-Herman notele 3 și 67 de sub articolele 1558 Cod francez, corespunzător art. 1253 Cod civil), cu atât mai mult cu cât dispozițiunile art. 194 Cod civil «că soții și datorează ajutor» confirmă acest mod de a vedea;

Având în vedere pe de altă parte, că de și legiuitorul vorbește în articolul citat numai de alimente, cu toate acestea textul acestui articol trebuie înțeles că chiar în cas de boală se va admite alienarea bunurilor dotale, pentru că dacă ar fi ne drept și ne logic ca cine-va să aibă avere și să nu să poată hrăni cu atât mai nedrept ar fi ca să dispue de imobile și să nu le poată hipoteca pentru a și căuta sănătatea;

În ceea-ce privește al patrulea și ultimul motiv și acesta trebuie respins ca nefondat întru cât împrumutătorii soților Marinovici, au versat sumele de bani în mâinile lor, este pentru că ei și numai ei fuseseră autorizați să încaseze acești bani; cât pentru faptul că acești bani s'au întrebuințat de soți la alt ceva de cât la căutarea sănătății, precum și că s'au aprobat o sumă prea mare pentru căutarea acestei sănătăți, reclamanții nu și pot mputa de cât lor toate acestea, fiind-că nici un text de lege nu impune creditorilor ipotecari, — fie chiar atunci când e vorba de imobile dotale, — să cerceteze pe debitorul său ce are de făcut cu banii împrumutați;

Considerând că după cele ce preced, actele de ipotecă criticate sunt și trebuiesc socotite ca valabile întru cât alte motive nu sa și mai invocat în contra lor;

Considerând, în fine, că ordonanța de adjudecare a tribunalului Vlasca cu No. 286/901 investită cu formula executorie și confirmată și de înalta Curte de casație prin decizia No. 86, secția II din 1902, rămasă definitivă și executată, se bazează pe actele de urmărire ale părților și cum din cele ce am vedut mai sus, zisele acte nu se pot anula, cată să se respingă și cererea de anulare a zisei ordonanțe.

Pentru aceste motive, redactate de d-l supleant Iulian Theodorescu, respinge, etc.

(ss) N. Algiu, Iulian Theodorescu.

p. grefier (s) H. Bacaloglu.

TRIBUNALUL IAȘI, Secția II

Audiența de la 5 Octombrie 1902

Președinția D-lui TEODOR POPESCU-CUDALBU, Președinte

Herman Șapira, opoziție corecțională

Sentința corecțională No. 705

Judecarea cauzelor penale. — Hotărîre. — Prezența inculpatului în instanță. — Luare de concluziuni din parte în cereri preparatorii. — Retragerea sa din instanță în momentul de a i se da cuvântul în fond. — Dacă hotărîrea dată se consideră ca pronunțată contradictoriu cu inculpatul. — Opoziție. — Neadmisibilitate. — (Art. 182 Proc. pen; art. 148 Pr. civilă).

Presentarea inculpatului în instanță și luarea de concluziuni din parte în administrarea dovezilor,

constitue înfățișarea sa la proces pentru întreaga ședință, de oare-ce din nici un text de lege nu rezultă facultatea pentru inculpat de a se retrage din instanță când va voi, cu consecință neapărată de a se da hotărîrea în lipsă.

Ast-fel, când se constată că un inculpat a răspuns la apelul cauzei sale și a luat și concluziuni în cereri preparatorii, iar când urma a i se da cuvîntul spre apărare în fond, s'a retras fără a arăta tribunalului nici un motiv, hotărîrea dată se consideră o hotărîre pronunțată contradictor cu inculpatul și dar acesta nu poate ataca acea hotărîre pe calea opoziției.

Tribunalul,

Avînd în vedere opoziția făcută de Herman Șapira contra sentinței corecționale No. 496 din 14 Iunie a. c.;

Avînd în vedere că în corpul sentinței opoziții s'a constată că inculpatul Șapira în ziua pronunțării hotărîrei a răspuns la apel și a luat și concluziuni în cereri preparatorii, iar când urma a i se da cuvîntul spre apărare în fond, s'a retras, fără a arăta tribunalului nici un motiv;

Considerînd că prezentarea inculpatului în instanță și luarea de concluziuni din parte-i în administrarea dovezilor constituie înfățișarea sa la proces pentru întreaga ședință, de oare ce din nici un text nu rezultă facultatea pentru inculpat de a se retrage din instanță când va voi, cu consecință neapărată de a se da hotărîrea în lipsă.

Că textul art. 182 Cod penal nu lasă nici o îndoială în această privință, căci el decretează: «dacă prevenitul nu se va înfățișa, el va fi judecat în lipsă», ceea ce înseamnă, că, numai neprezentarea la audiență prin nerăspundere la apel, poate da loc la o hotărîre în lipsă; or, în specie inculpatul s'a prezentat în instanță, a răspuns la apel luînd concluziuni în cererea de amînare a procesului și apoi s'a retras, neapărîndu-se în fond; în această situațiune de fapt juridic, nu se poate susține, că în același timp, a fost și prezent și absent;

Că în confirmarea acestei interpretări, este și procedura dreptului comun care prin art. 148 decide că «hotărîrea se dă în lipsă față de partea care n'a răspuns la strigarea pricinii». Că din toate aceste lămuri rezultă, că nici textul și nici spiritul legii penale cum și civile, nu au admis sistemul în care se face deosebire pentru lipsa de neprezentare și lipsă prin neapărare;

Că pe de altă parte în legislațiunea noastră penală, inculpatul bucurîndu-se de o largă libertate cu privire la dreptul său de apărare, liber fiind a lua concluziuni sau în asupra faptelor puse în greutatea sa, armeză că, retragerea sa din instanță, nemotivată de nici o împrejurare, nu poate fi interpretată de cât ca un refuz de a se apăra, drept netăgăduit;

Că refuzul inculpatului de a se apăra conservă sentinței caracterul ce l'ă dă prezența părții, rămîind ast-fel o hotărîre pronunțată contradictor cu inculpatul;

Că așa fiind, pe baza acestor considerațiuni, tribunalul constată că sentința opoziții de inculpatul Herman Șapira este dată în prezența sa și deci nesusceptibilă de reformare pe calea opozițiunii;

Pentru aceste motive redactate de d-l președinte, etc.
(ss) Teodor Popescu-Cudalbu, Const. Grigoriu, Mandrea

Adnotație. — Din cuprinsul sentinței, se vede că inculpatul a răspuns la strigarea procesului, că a făcut o cerere preparatorie, solicitînd amînarea și neobținînd-o, s'a retras din ședință, fără să arate tribunalului nici-un motiv. În o așa situațiune, inculpatul trebuia considerat prezent sau hotărîrea urma să fie dată cu opozițiune?

În sistemul vechei procedurii civile, chestiunea era controversată, iar jurisprudența era divizată.

Casațiunea a consacrat ambele soluțiuni (1). Ast-fel, după o primă părere, se decidea că nu e suficient ca partea să se prezinte în mod fizic, ci mai trebuie să pue și concluziuni de fond în instanță, pentru a putea fi considerată ca prezentă. În părerea contrară, se susținea că e suficientă înfățișarea părții, pentru ca hotărîrea să poată fi privită ca dată contradictoriu, deși partea n'a pus concluziuni în fond.

D-l Tocilescu, comentînd art. 148 din Pr. civ., adoptă prima soluțiune, căci d-sa susține că: «hotărîrea în lipsă este aceea care se dă când partea lipsește juridicește din instanță, adică când nu pune concluziuni asupra fondului în instanță».

În sistemul actualei procedurii civile, or-ce discuțiune încetează, căci partea e socotită prezentă prin singurul fapt că a răspuns la înfățișare, deși s'ar fi retras în cursul procesului, așa că hotărîrea se va considera ca dată contradictoriu, — soluțiune ce rezultă atît din noua redacțiune a art. 148 Pr. civ., cît și din expunerea de motive, unde se spune: «Am rezolvat controversa privitoare la împriuinatul care are drept de opoziție, dînd acest drept numai aceluia care n'a răspuns la strigarea pricinii sale, sistemul procedurii noastre neadmițînd deosebirea de lipsa prin neprezentare și lipsa prin neapărare (2)».

Fiind-că după art. 91 Pr. civ., la începutul fiecărei ședințe trebuie să se facă strigarea tuturor proceselor, s'a născut chestiunea de a se ști dacă o parte poate fi considerată ca lipsă când a răspuns la strigarea generală, dar nu și atunci când i-a venit rîndul. Curtea de apel din București a decis, în majoritate, că o parte deși a fost prezentă la strigarea generală a pricinii, are drept de opozițiune, dacă a lipsit când i-a venit rîndul să fie judecată în fond (3). Ast-fel, noul legiuitor a curmat o veche controversă, creînd alta la care de sigur, nu se aștepta.

În definitiv, prin urmare, e suficient ca partea să fie prezentă în mod fizic în instanță, pentru ca hotărîrea să poată fi dată contradictor.

În ce privește judecătorii de ocoale, controversa rămîne în picioare, din cauză că art. 100 L. J. P. e redactat ca și vechiul art. 148 Pr. civ. Să trecem, acum la procedura penală.

Art. 147 spune: «Dacă persoana citată nu se înfățișează la ziua și ora defiptă prin citațiune, ea va fi judecată în lipsă». De asemenea, art. 182 zice că: «Dacă prevenitul nu se va înfățișa, el va fi judecat în lipsă».

În materie polițienească, inculpatul nu e obligat să se înfățișeze personal, căci poate fi reprezentat prin un imputernicit cu procură specială (art. 150 Pr. p.) (4). De asemenea și în delictele ce nu atrag pedeapsa închisorii, deși tribunalul poate ordona chemarea personală a prevenitului (art. 181 Pr. p.). Deosebirea ce se face între tribunalele de poliție și cele corecționale, vine de ocolo că în materie de contravențiuni nu se ia interogatorul inculpatului, care e ascultat în apărarea sa numai, iar această ascultare nu e una din formele esențiale ale instrucțiunii, căci în afacerile polițienestî

(1) V. diversele decisiuni pro și contra, în Pr. civ. de N. Sotir, cum și în G. Tocilescu, III, p. 12.

(2) Pr. civ., ed. of., p. 17.

(3) C. Ap. București, III, No. 23/902; Dreptul, No. 25/902.

(4) Cas. II, No. 8/81.

nu e nici detențiune, nici instrucțiune prealabilă. Înaintea tribunalelor de poliție se înfățișază faptul material, nu persoana: se pedepsește faptul în sine, nu culpabilitatea autorului. Legea de poliție nu vede de cât materialitatea infracțiunilor, nu caută gravitatea lor morală ⁽⁵⁾.

În privința interogatoriului, s'a decis că e necesar numai în materie criminală, nu și în materie polițienească sau corecțională ⁽⁶⁾. După art. 186 Pr. p., însă, interogatorul e un mijloc de instrucțiune și de apărare. Ca mijloc de probă, se aplică și la delicta, ⁽⁷⁾ iar doctrina învață că e o formă proprie crimelor și delictelor ⁽⁸⁾.

În ce privește forța probatorie a unei mărturisiri, se decide că la contravențiunii, mărturisirea e un mijloc de probă, fiind suficientă pentru a face convingerea judecătorului ⁽⁹⁾. În ce privește delicta, o decisiune care s'ar întemeia numai pe mărturisirea prevenitului, va trebui casată pentru nemotivare ⁽¹⁰⁾.

Că nu se ia interogatorul la contravențiunii, rezultă și din art. 151 Pr. p. care spune: «Persoana citată va propune apărarea sa . . . ». Art. 186 Pr. p., însă, zice: «Prevenitul va fi întrebat; prevenitul și persoanele responsabile de reparațiunii vor propune apărările lor; . . . ».

În ce privește tribunalele de poliție, femeile maritate pot, fără autorizațiunea soțului, să dea o procură specială pentru a fi reprezentate în instanță (art. 198 C. civ.) ⁽¹¹⁾.

În delicta care atrag închisoarea, înfățișarea în persoană a prevenitului nu e necesară când e vorba de a se judeca numai niște excepțiuni prejudiciale independente de fond, sau o excepțiune de incompetență, etc. Această scutire a prevenitului de a se înfățișa personal, atrage supresiunea interogatoriului, deși interogatorul e regula, iar supresiunea excepția (Art. 181 și 186 Pr. Pen.) ⁽¹²⁾.

Dacă prevenitul chemat personal nu se înfățișază, va fi judecat în lipsă, și nu mai poate fi reprezentat prin un procurator.

În ori-ce materie, pentru a fi considerat present, trebuie să fi citat în regulă, un simplu avertisment ne fiind suficient (Art. 143 Pr. Pen.). Totuș, în materie polițienească și civilă, termenul se poate da și în cunoștința părților ⁽¹³⁾.

Avertismentul de care vorbește art. 145 Pr. Pen., poate fi sub forma unei scrisori, unei înștiințări, sau chiar verbal, dar trebuie să cuprindă obiectul urmăririi și nu e admis de cât în materie polițienească. Cum am arătat, însă, citarea e necesară pentru ca o hotărâre de fond să poată fi regulat cerută și dată în lipsa inculpatului.

Chestiunile de mai sus odată expuse, ne întrebăm: ce se înțelege prin a fi present în instanță?

Faustin Hélie ⁽¹⁴⁾ învață că, la tribunalele poli-

⁽¹⁴⁾ Loco cit., 2709.

⁽⁵⁾ Faustin Hélie, Pr. pen., VI, 2629, 2588.

⁽⁶⁾ Cas. II, No. 327/81, 397/81, 380/83, etc.

⁽⁷⁾ Faustin Hélie, VI, 1919, 2905.

⁽⁸⁾ Ibidem, 2629.

⁽⁹⁾ Ibidem, 2630.

⁽¹⁰⁾ D. Alexandresco, Curierul Judiciar, No. 35/901.

⁽¹¹⁾ Faustin Hélie, VI, 2590.

⁽¹²⁾ Ibidem, 2856.

⁽¹³⁾ Cas. II, 395/88.

țienești, înfățișarea prevenitului în persoană sau prin procurator, nu e o pedică ca hotărârea să fie dată în lipsă, dacă el nu pune nici-o apărare și nu ia nici o concluziune, căci nu înfățișarea face judecata contradictorie, ci enunțarea mijloacelor de apărare și a probelor. De aceea contravenientul va fi considerat lipsă, când procuratorul a cerut o amânare, dar n'a pus concluziuni în fond.

Această soluțiune, clasicul Faustin Hélie o admite și în materie corecțională, unde preveniții trebuie considerați lipsă, deși au propus excepțiuni și au asistat la ascultarea martorilor, dacă nu s'au apărât în fond. De asemenea, tot lipsă vor fi considerați preveniți când au cerut și obținut o amânare, dar nu s'au prezentat la noul termen.

În sistenul procedurii penale trebuie, dar, să distingem între lipsa de înfățișare și lipsa prin faptul ne pledării în fond. E lipsă prin înfățișare, când partea nu se presintă sau când nu însărcinează pe cine-va s'o represinte, chiar și în casurile când nu poate, în mod regulat, să fie reprezentată. E lipsă prin neapărare, când partea se înfățișază, dar nu vrea să se apere sau după ce a ridicat excepțiuni prejudiciale, nu se presintă spre a discuta fondul. Ast-fel, dreptul de a lipsi din instanță, e un drept al apărării, ce nu poate fi știrbit sau nimicit de tribunal ⁽¹⁵⁾.

Acest drept îl are și un prevenit în stare de arestare, care, dacă nu pune concluziuni de fond, trebuie considerat ca judecat în lipsă, deși fizic a fost present în instanță, căci prevenitul arestat e forțat să se înfățișeze, dar nu să se apere, observă Faustin Hélie, întrebându-se de ce un atare prevenit să fie lipsit de beneficiul unui drept ce-l au cei-lalți preveniți?

Conchidend, Faustin Hélie spune: « . . . , il faut non seulement la comparution, mais la défense; peu importe donc la comparution, même forcée, si la défense n'existe pas: le prévenu ne déclare pas se retirer, ce qui serait une fiction, il déclare refuser de se défendre ».

Acestea ni se par adevăratele principii și, de aceea, nu putem aproba soluțiunea admisă de tribunalul Iași, căci dacă ar fi exact că problema trebuie rezolvită cu ajutorul procedurii civile actuale, atunci trebuie să se decidă că și în penal trebuie să se facă o strigare generală a proceselor, ceea-ce cred că nimenea nu va putea admite. De aceea, sperăm că această jurisprudență va rămâne izolată, după cum izolată era și sub domeniul vechii procedurii civile.

Ștefan Scriban

Judecătorul ocolului II Ploești

⁽¹⁵⁾ Ibidem, 2596, 2597.

Rugăm pe abonații noștri, rămași în restanță cu plata abonamentelor, să bine-voiască a achita sumele datorite cât mai neîntârziat, direct către d-l Codreanu, la administrația ziarului în București, 6 Splaiul Brâncoveanu Voevod, prin mandat sau timbre poștale, sau în mâinile numai a vechilor încasatori autorizați: Manole Herişescu pentru București și I. Riveanu pentru provincie, de la cari vor primi în schimb chitanțe din registrul cu matcă, prevăzute cu ștampila ziarului nostru.